

Nr 89.

Ankom till riksdagens kansli den 24 april 1936 kl. 4 e. m.

Utlåtande i anledning av Kungl. Maj:ts proposition angående viss omläggning av automobilbesiktningsväsendet m. m. jämte i ämnet väckta motioner.

(3:e och 4:e avd.)

I en till riksdagen avlåten, den 3 januari 1936 dagtecknad proposition, nr 30, har Kungl. Maj:t, under återopande av propositionen bifogat utdrag av statsrådsprotokollet över kommunikationsärenden för samma dag, anhållit om riksdagens yttrande över ett av departementschefen framlagt förslag till omläggning av automobilbesiktningsväsendet m. m. med förklarande därvid att Kungl. Maj:t ville efter mottagande av riksdagens svar företaga den slutliga prövningen av frågan.

I samband med denna proposition har utskottet till behandling förehått följande motioner, nämligen

dels en inom första kammaren av herrar *E. Jonsson* och *N. Gabrielsson* väckt motion, nr 300, vari hemställts, att antalet besiktningsmän i Västerbottens län vid bifall till Kungl. Maj:ts proposition måtte bibehållas vid nuvarande 4 och att totala antalet besiktningsmän bestämmas i förhållande därtill;

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* m. fl. väckt motion, nr 301, och en därmed likalydande, av herr *E. Hagberg* i Malmö m. fl. inom andra kammaren väckt motion, nr 626, i vilka motioner hemställts, att riksdagen måtte beträffande Kungl. Maj:ts proposition nr 30 angående viss omläggning av automobilbesiktningsväsendet besluta ändring i de avseenden, som i motionerna angivits;

dels en inom första kammaren av herr *A. Nylander* väckt motion, nr 302, vari hemställts, att riksdagen måtte i sitt yttrande över samma proposition nr 30 uttala sig i enlighet med de förslag som i motionen angivits;

dels ock en inom andra kammaren av herr *A. Gustafsson* i Lekåsa m. fl. väckt motion, nr 427, vari hemställts, att riksdagen måtte i yttrande över sagda proposition nr 30 uttala sig för att kostnaderna för omläggningen av automobilbesiktningsväsendet bestridas av vanliga skattemedel och icke av från motortrafiken härflytande inkomster.

I proposition nr 213 med förslag till motorfordonsförordning och vägtrafikstadga — vilken proposition behandlas av andra lagutskottet — hava sedermera framlagts förslag till författningsbestämmelser, utformade i enlighet med de riktlinjer, som angivits i propositionen nr 30.

Inledningsvis må erinras att riksdagens år 1934 församlade revisorer hade i sin berättelse, § 14, upptagit spörsmålet om en omgestaltning av automo-

bilbesiktningstväsendet samt i sådant syfte ifrågasatt, att å ordningsstatspolisen skulle överföras viss del av den fortlöpande övervakning av motorfordonens beskaffenhet, som utövades av besiktningsmännen. Revisorerna hade därvid i första hand tagit under övervägande, om icke utgifterna för den flygande besiktningen, vilka för närvarande uppginge till omkring 25,000 kronor årligen, kunde minskas eller rent utav inbesparas genom en förändring av organisationsformen. En överflyttning av detta slag av besiktning till exempelvis statspolisen syntes motiverad. Redan vid statspolisens inrättande hade biträdandet vid trafikkontrollen angivits som en av dess blivande uppgifter. Den flygande besiktningen syntes i regel icke kräva större apparat eller fackkunskap än att en motoriserad poliskår, som bibragts visst mått av motorkännedom, kunde utföra densamma. Revisorerna framhöllo också behovet av ändrade normer för vikariatsersättningar samt för avlöning till bilbesiktningsman som samtidigt åtnjöte annan statsavlöning eller ock uppure statspension.

I sitt utlåtande 1935: 126, punkt 9:o, omförmälde *statsutskottet* revisorernas uttalande under erinran, att Kungl. Maj:t beslutat om tillkallande av särskilda sakkunniga för hithörande spörsmåls utredning.

Sedan yttranden över en i ämnet inom kommunikationsdepartementet uppgjord promemoria avgivits av vederbörande myndigheter och automobilbesiktningsmännens förening, tillkallades jämlikt Kungl. Maj:ts bemyndigande den 22 februari 1935 tre personer, nämligen landshövdingen E. A. Beskow, statspolisintendenten A. K. E. Ros och vägtrafikinspektören B. R. B. von Segebaden att såsom sakkunniga inom kommunikationsdepartementet (*automobilbesiktnings-sakkunniga*) under landshövdingen Beskows ordförandeskap biträda med fortsatt utredning i fråga om åtgärder för åstadkommande av ökad kontroll såväl å motorfordonsbeståndet som å motortrafiken överhuvud m. m. De sakkunniga framlade den 17 oktober 1935 betänkande med förslag om ökad tillsyn å vägtrafiken samt vissa ändringar i automobilbesiktningstväsendet.

Betänkandet bygger i huvudsak på berörda promemoria, men i detsamma ha därjämte framlagts mera preciserade förslag till ändringar i besiktningsorganisationen, innebärande, bland annat, minskning av antalet besiktningsmän samt en omläggning av grunderna för besiktningsmännens inleverering till statsverket av förrättningsavgifter.

Över betänkandet, i vad avser bland annat nyss särskilt angivna förslag, hava yttranden avgivits av samtliga länsstyrelser samt väg- och vattenbyggnadsstyrelsen. Vidare har riksräkenskapsverket avgivit utlåtande över i betänkandet framlagt förslag till kontroll å besiktningsmännens uppbörd och redovisning, i anledning varav väg- och vattenbyggnadsstyrelsen avgivit särskilt utlåtande. Därjämte hava 1935 års vägsakkunniga yttrat sig över likaledes framlagt förslag om ianspråktagande av automobilskattemedel för täckande av, bland annat, kostnaderna för statspolisens utökning. Slutligen hava yttranden avgivits av automobilbesiktningsmännens förening samt av kungl. automobilklubben och motormännens riksförbund.

Departementschefens förevarande förslag innebär i huvudsak en minskning av antalet besiktningsmän från 85 till 59 och en samtidig utökning av statspolisens personalorganisation från 203 till 270 man och en ökning av dess fordonsuppsättning från 64 till 82. I samband därmed skulle statspolisen erhålla befogenhet att genom flygande besiktningar utöva viss tillsyn även över motorfordonens trafikduglighet. Vidare förutsattes att statspolisen skall under sommarhalvåret, då automobiltrafiken är livligast, förstärkas med ett femtiotal polisskoleelever. Enligt verkställda beräkningar skulle statspolisens sammanlagda kostnader till omkring 50 procent komma på vägtrafiktillsynen.

Med avseende å besiktningsmannorganisationen förutsattes — förutom nyssnämnda reduktion i antalet besiktningsmän — att grunderna för inlevereringen av uppburna besiktningsavgifter ändras. Vidare skulle inom varje län förordnas en länsbesiktningsman med ett särskilt årligt arvode å 500 kronor. Besiktningsman skall ej såsom nu förordnas av länsstyrelse utan av Kungl. Maj:t (för en tid av sex år). Väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skall utgöra central chefsmyndighet för bilbesiktningsväsendet med befogenhet bland annat att omhänderhava uppbörden av besiktningsavgifterna samt att förordna vikarie för besiktningsman.

Med avseende å *uppbörden* är att märka att beträffande avgifterna vid besiktningsmännens olika förrättningar departementschefen föreslår vissa ändringar, sammanställda i vidstående tabell. På sätt av tabellen framgår

Avgifter för besiktningar och prövningar av förarkompetens.

Förrättning	Fordon	Avgift enligt nu gällande taxa	Avgift enligt propositionen
Typbesiktning ¹⁾	{Automobil	100	100
	{Motorcykel	50	50
Första besiktning och ombesiktning efter ändring av fordonet m. m.	{Omnibus	20	20
	{Annan automobil	15	15
	{Motorredskap och släpfordon	10	10
	{Motorcykel	5	5
Periodisk efterbesiktning	{Omnibus	²⁾ 20	15
	{Annan automobil	15	10
Eftersyn	{Omnibus	fri	20
	{Annan automobil	»	15
	{Motorredskap och släpfordon	»	10
	{Motorcykel	»	5
Undersökning av: a) fordons lämplighet för övningskörning; b) anordningar å lastautomobil vid tillfällig personbefordran; c) fordons lämplighet för allmän trafik eller uthyrningsrörelse:			
utan samband med besiktning	{Omnibus	10	10
	{Annat fordon	5	5
eljest	—	fri	fri
Prövning av förarens kompetens för erhållande av körkort eller trafik kort	—	10	10

¹⁾ Med verkan att fordon, som av tillverkare eller generalagent intygas överensstänna med typfordonet, skall anses som besiktigt.

²⁾ Avgiften för periodisk efterbesiktning av fordon i uthyrningsrörelse är för varje fordon 10: —.

skulle avgifterna för periodisk efterbesiktning sänkas. Vidare förutsättes att eftersyn — d. v. s. besiktning med anledning av föreläggande på grund av fel, anträffat vid flygande besiktning å fordonet — skall vara avgiftsbelagd. Detta anses ägnat att medföra goda verkningar för fordonsunderhållet samt har också befunnits motiverat med hänsyn till att straffansvar icke alltid skulle behöva inträda i anledning av en i och för sig berättigad anmärkning rörande fordonsunderhållet från statspolisens sida.

Den huvudsakliga ersättningen till besiktningsmännen utgår för närvarande i form av särskilda avgifter, som besiktningsmannen äger uppbära för av honom verkställda förrättningar. Av de uppburna avgifterna äger besiktningsmannen tillgodogöra sig arvode med för kalenderår räknat hela den del av avgifternas summa, som icke överstiger 10,000 kronor, hälften av den del av avgifternas summa, som överstiger 10,000 kronor men icke 20,000 kronor, samt en fjärdedel av den del av avgifternas summa, som överstiger 20,000 kronor.

Departementschefen har föreslagit att den gräns, inom vilken besiktningsmannen äger behålla samtliga uppburna avgifter, sänkes från av de sakkunniga föreslagna 8,000 (A- och C-ort), 9,000 (D- och E-ort) och 10,000 kronor (F- och G-ort) till respektive 5,000, 6,000 och 7,000 kronor samt den gräns, över vilken besiktningsmannen äger behålla endast en fjärdedel av avgifterna, sänkes från av de sakkunniga föreslagna 15,000 till 12,000 kronor.

I en här intagen tablå har uppgjorts en sammanställning länsvis av bland annat besiktningsmännens uppbörd och behållning, uträknade efter nu angivna grunder.

Vid uppgörandet av sammanställningen har hänsyn icke kunnat tagas till 1935 års siffror, vilka torde ligga högre än de för år 1934, å vilka sammanställningen är baserad.

I anslutning härtill har departementschefen uppskattat årliga nettoöverskottet å inflytande avgifter till 390,000 kronor, i vilket avseende han anfört följande:

Såsom av sammanställningen framgår, innebära de nu förordade grunderna, att inlevereringen till statsverket skulle kunna väntas uppgå till omkring 467,000 kronor. Efter avdrag av följande med besiktningsväsendet förenade kostnader, nämligen 50,000 kronor för ersättning till besiktningsmännen för deras resekostnader i samband med hållande av mottagningar utom stationsorterna, 10,000 kronor för tillfälliga biträden åt besiktningsmännen och 12,500 kronor för arvoden till länsbesiktningsmännen, eller tillhopa 72,500 kronor, skulle för statsverkets del nettoöverskottet komma att uppgå till i runt tal 390,000 kronor mot omkring 33,000 kronor för budgetåret 1934/1935.

Utskottet.

Förevarande förslag till omorganisation av automobilbesiktningsväsendet är grundat på en av tillkallade sakkunniga verkställd utredning. Vid förslagets utarbetning har särskilt beaktats vad 1934 års statsrevisorer anfört rörande lämpligheten av en överflyttning till statspolisen av vissa besiktningsmannauppgifter, enkannerligen de s. k. flygande besiktningarna. I anslutning härtill föreslås minskning av antalet besiktningsmän från nuvarande

Besiktningsmännens blivande uppbörd och behållning.

L ä n	Antal besiktningsmän ¹⁾	Uppburna avgifter i medeltal	Behållna avgifter i medeltal	Omkostnader 10 procent av uppburna avgifter	Ersättning till vikarie i medeltal	Netto-behållning i medeltal	Inleverering från hela länet
Stockholms stad	4 (5)	28,000	13,500	2,800	560	10,140	58,000
Stockholms län	2 (4)	32,400	14,100	3,240	585	10,275	36,600
Uppsala »	1 (2)	27,500	13,375	2,750	555	10,070	14,125
Södermanlands »	2 (3)	18,200	10,550	1,820	440	8,290	15,300
Östergötlands »	3 (4)	16,200	10,050	1,620	420	8,010	18,450
Jönköpings »	2 (3)	20,100	10,775	2,010	450	8,315	18,650
Kronobergs »	1 (2)	21,000	10,750	2,100	450	8,200	10,250
Kalmar »	2 (3)	16,000	10,000	1,600	415	7,985	12,000
Gotlands »	1 (1)	10,400	8,200	1,040	340	6,820	2,200
Blekinge »	1 (2)	19,500	10,875	1,950	455	8,470	8,625
Kristianstads »	2 (4)	21,600	10,900	2,160	455	8,285	21,400
Malmöhus »	4 (5)	24,000	12,375	2,400	515	9,460	46,500
Hallands »	1 (2)	23,300	11,825	2,330	490	9,005	11,475
Göteborgs o. Bohus »	3 (3)	27,800	13,285	2,780	555	9,950	43,545
Älvsborgs »	3 (4)	17,700	10,590	1,770	440	8,380	21,330
Skaraborgs »	2 (4)	23,300	11,575	2,330	480	8,765	23,450
Värmlands »	3 (4)	15,900	10,300	1,590	430	8,280	16,800
Örebro »	3 (5)	13,200	9,100	1,320	380	7,400	12,300
Västmanlands »	2 (3)	14,700	9,925	1,470	415	8,040	9,550
Kopparbergs »	3 (5)	14,700	9,675	1,470	405	7,800	15,075
Gävleborgs »	3 (4)	15,400	10,350	1,540	430	8,380	15,150
Västernorrlands »	3 (4)	14,700	10,000	1,470	415	8,115	14,100
Jämtlands »	2 (2)	9,800	6,825	980	285	5,560	5,950
Västerbottens »	3 (4)	11,000	7,800	1,100	325	6,375	9,600
Norrbottnens »	3 (4)	10,000	7,900	1,000	330	6,570	6,300
Summa	59(86)	—	—	—	—	—	466,725
Medeltal	—	18,500	10,590	1,850	440	8,300	—

¹⁾ Siffrorna inom parentes angiva hittillsvarande antalet besiktningsmän. I Malmöhus län finnas emellertid för närvarande endast 4 besiktningsmän, vadan det totala antalet redan minskats till 85.

85 till 59 och en samtidig utökning av statspolis-kåren från nuvarande 203 till 270 man.

Vad till en början angår den sålunda föreslagna *utökningen av statspolisen* kan det ej bortses ifrån att denna utökning är förenad med ej obetydliga kostnader, i propositionen uppskattade till 526,735 kronor för år. Dessa utgifter motvägas dock i viss mån av samtidiga besparingar i fråga om bilbesiktningsväsendet i övrigt.

Erinras må att kontrollen över landsvägstrafiken under statspolisens hittillsvarande verksamhet blivit en bland statspolisens viktigare arbetsuppgifter. Redan med hänsyn till det stora antalet motorfordonsolyckor måste det enligt utskottets mening framstå ur samhällets synpunkt angeläget att åstadkomma en mera effektiv övervakning av denna alltjämt växande trafik. Överhuvud bör fasthållas att i jämförelse med de omfattande och synnerligen kostnadskrävande säkerhetsåtgärder, som exempelvis järnvägstrafiken sedan gammalt är underkastad, motsvarande på motorfordonen fallande kostnader måste anses vara ganska begränsade. Att märka är att vid olyckor

på grund av trafik med motorfordon under år 1935 skadades 4,872 personer, varav 316 dödades.¹⁾

Från nu angivna utgångspunkter anser sig utskottet böra tillstyrka förslaget om statspolisens utökning, inbegripet också dess förstärkning under en del av året med vissa polisskoleelever, liksom ock förslaget om att för bestridandet av kostnaderna härför må räknas med ett visst uppkommande överskott å inflytande automobilbesiktningavgifter.

Det synes utskottet lämpligt, att statspoliskåren vid sin trafikkontroll ute på vägarna erhåller behörighet att jämnsides med uppsikten över motorfordonens framförande, förarnas nykterhet och formella behörighet o. s. v. även öva viss tillsyn över själva motorfordonen. För närvarande ankommer fordonstillsynen i huvudsak på bilbesiktningmännen, vilka för detta ändamål hava att företaga s. k. *flygande besiktningar*. Trafikpolisen har däremot hittills ej varit tillerkänd befogenhet att genom körprov utröna ett anträffat motorfordons trafikduglighet. Skall statspoliskåren på ett verksamt sätt och med tillbörlig auktoritet kunna fullgöra sina viktiga åligganden som trafikpolis erfordras tvivelsutan kännedom även om motorfordonens körning och skötsel. I avseende å möjligheterna till detta kravs förverkligande må erinras, att de enskilda statspolismännens motortekniska insikter redan för närvarande och alldeles oavsett kårens besiktningssuppgifter måste tillmätas betydelse på grund av att statspolisen själv är i stor utsträckning motoriserad. Vid nyantagning inom kåren fästes sålunda stort avseende vid tidigare genom anställning som chaufför och mekaniker eller utbildning vid motoriserat truppförband förvärvad körskicklighet och fordonskunskap. Undantag från bestämmelsen om statspolismans avgång efter tre år göres också redan nu och detta särskilt när det gäller att åt kåren bevara sådana, som visat sig särskilt lämpliga som trafikpolismän. Dessutom förutsattes nu i propositionen, att statspolismännen skola genom kompletterande kurser bibringas ytterligare kunskap om motorfordonen.

I likhet med departementschefen måste utskottet alltså finna lämpligt att statspolisen erhåller befogenhet att utöva viss tillsyn å motorfordonen. Det ligger emellertid i sakens natur att trafikpolisens tekniska fackkunskaper ej kunna antagas bliva mera omfattande samt att därför denna tillsyn måste inskränka sig till mera lättkontrollerade men för trafiksäkerheten viktiga delar, främst bromsar och styrinrättningar. Den mera ingående uppsikten av teknisk art skulle alltjämt såsom hittills i första hand vila å bilbesiktningmännen. I de fall då trafikpolisen upptäcker, att ett fordon ej är trafikdugligt, eller då fog föreligger för misstanke om tekniska brister torde den närmaste åtgärden allenast böra bliva att förelägga fordonets ägare att uppvisa det samma hos besiktningssmannen för eftersyn. Överhuvud bör denna flygande besiktning så ordnas — något som departementschefen också synes förutsätta

¹⁾ Denna uppgift är hämtad ur statistiska centralbyråns statistik, uppgjord med ledning av inkomna uppgifter rörande olyckor, som föranlett polisundersökning. Enligt senast tillgängliga järnvägsstatistik utgjorde antalet vid järnvägsdrift skadade personer år 1934 335, varav 97 med dödlig utgång. Det må anmärkas, att av hela antalet vid järnvägsolyckor skadade eller dödade omkring en fjärdedel förolyckats genom kollision med motorfordon.

— att åtal endast skall behöva följa i sådana undantagsfall, då mera allvarliga förseelser upptäckas, eller vid en mera allvarlig uraktlåtenhet att efterkomma tidigare givna förelägganden.

För närvarande gäller, att fordon i yrkesmässig trafik skola, vare sig de äro person- eller lastfordon, årligen underkastas *periodisk efterbesiktning*. Departementschefen har nu, i likhet med de sakkunniga, ansett detta periodiska besiktningstvång kunna borttagas för lastfordonens del. I väckta motioner har erinrats om den starka förslitning, för vilken trafiklastbilarna på grund av sin ofta så gott som oavbrutna användning vore utsatta, något som gjorde en periodisk kontroll över desamma alldeles särskilt behöfelig. Utan att underskatta de invändningar, som sålunda framkommit, vill utskottet dock ej motsätta sig den lättnad i besiktningstvånget, som den föreslagna slopningen av den periodiska efterbesiktningen av lastbilarna innebär. Utskottet har därvid utgått ifrån, att de lastbilar, som genom ständig användning äro utsatta för en särskilt stark förslitning, skola kunna nås vid den flygande besiktningen utefter vägarna. Skulle denna ordning icke visa sig fylla de krav, som böra uppställas i fråga om fordonens beskaffenhet, förutsätter utskottet, att Kungl. Maj:t utfärdar de kompletterande bestämmelser, som kunna befinnas erforderliga.

Genom den föreslagna minskningen i *antalet bilbesiktningsmän* har avsetts att vinna en motsvarande minskning av utgifterna för besiktningsmannorganisationen men samtidigt också en förbättrad organisation, i huvudsak bestående däri, att besiktningsmännen erhålla full sysselsättning med denna sin uppgift. Jämväl i nu förevarande avseende har utskottet funnit förslaget vara av beskaffenhet att böra i stort sett godtagas. Utskottet förutsätter dock, att, innan den nya distriktsindelningen definitivt fastställs, hithörande frågor underkastas förnyad prövning med ytterligare beaktande av de olägenheter, som de ifrågasatta indragningarna i olika avseenden kunna tänkas medföra. Utskottet tillstyrker förslaget om att besiktningsmännen tillsättas av Kungl. Maj:t i stället för av länsstyrelserna samt att förordnandetiden i allmänhet utsträcker från fyra till sex år. I detta sammanhang vill emellertid utskottet erinra, att blivande förordnanden böra, till undvikande av onödiga olägenheter för de sökande, meddelas i möjligast god tid före tillträdet av befattningarna.

Vid en minskning av nuvarande antalet besiktningsmän förutsättes enligt propositionen, att *mottagningar utom stationsorten* i tillräcklig utsträckning anordnas. För besiktningsmännens resekostnader i samband med dessa mottagningar är i propositionen räknat med ett så stort belopp som 50,000 kronor. I anledning härav vill utskottet erinra därom, att dylika mottagningar redan för närvarande i viss utsträckning förekomma. Kostnaderna härför hava dock hittills i allmänhet täckts genom uttagning av något ökade avgifter exempelvis en meravgift av 2 kronor för varje vid sådan mottagning företagen besiktning eller körkortsprövning, något som ansetts rimligt med hänsyn till de fördelar i form av inbesparade resekostnader m. m. som tillgång till besiktningsman på mera avlägsna platser inneburit för allmänheten. En liknande särskild

ersättning förekommer också vid en mångfald andra statliga förrättningar utanför tjänstemans stationsort exempelvis vid de resor, som företagas av provinsialläkare, justerare, skeppsmätare o. s. v. Det synes utskottet förtjänt av övervägande huruvida ej — därest vissa grunder för den särskilda ersättningens bestämmande av Kungl. Maj:t fastställas — nuvarande system alltfjämt kan bibehållas inom automobilbesiktningsväsendet. Härigenom skulle ovannämnda kostnad på 50,000 kronor kunna bortfalla.

Med avseende å *bilbesiktningmännens inkomster* må erinras, att besiktningssman för närvarande äger behålla sin uppbörd oavkortad upptill 10,000 kronor, $\frac{1}{2}$ mellan 10,000—20,000 kronor samt däröver $\frac{1}{4}$. Departementschefen har föreslagit, att den gräns, inom vilken besiktningssmännen äga helt behålla uppburna avgifter, sänkes till 5,000 (A—C-ort), respektive 6,000 (D- och E-ort) och 7,000 kronor (F- och G-ort) — mot nuvarande 10,000 kronor och av de sakkunniga föreslagna 8,000, respektive 9,000 och 10,000 kronor — samt att den gräns, över vilken $\frac{1}{4}$ av avgifterna må behållas, sänkes till

Automobilbesiktningssmännens inkomster vid olika uppbördsbelopp (kronor årligen).

Uppburna avgifter	Dyrortsgrupp	Behållen andel av uppburna avgifter: 1) nu ¹⁾ 2) Kungl. Maj:t ²⁾ 3) utskottet ³⁾	Arvode för flygande besiktningar	Arvode för körskolor m. m.	Summa behållen avlöning	Bidrag till egen bil (högst)	Summa inkomster ⁴⁾
24,000	F och G	1) 10,000 + 5,000 + 1,000 = 16,000	300	1,200	17,500	—	17,500
		2) 7,000 + 2,500 + 3,000 = 12,500	—	—	12,500	—	12,500
		3) 8,000 + 2,000 + 3,000 = 13,000	—	—	13,000	1,200	14,200
20,000	F och G	1) 10,000 + 5,000 + 0 = 15,000	300	1,200	16,500	—	16,500
		2) 7,000 + 2,500 + 2,000 = 11,500	—	—	11,500	—	11,500
		3) 8,000 + 2,000 + 2,000 = 12,000	—	—	12,000	1,200	13,200
16,000	D och E	1) 10,000 + 3,000 + 0 = 13,000	300	1,000	14,300	—	14,300
		2) 6,000 + 3,000 + 1,000 = 10,000	—	—	10,000	—	10,000
		3) 7,000 + 2,500 + 1,000 = 10,500	—	—	10,500	1,200	11,700
12,000	D och E	1) 10,000 + 1,000 + 0 = 11,000	300	1,000	12,300	—	12,300
		2) 6,000 + 3,000 + 0 = 9,000	—	—	9,000	—	9,000
		3) 7,000 + 2,500 + 0 = 9,500	—	—	9,500	1,200	10,700
10,000	D och E	1) 10,000 + 0 + 0 = 10,000	300	1,000	11,300	—	11,300
		2) 6,000 + 2,000 + 0 = 8,000	—	—	8,000	—	8,000
		3) 7,000 + 1,500 + 0 = 8,500	—	—	8,500	1,200	9,700
6,000	B och C	1) 6,000 + 0 + 0 = 6,000	300	800	7,100	—	7,100
		2) 5,000 + 500 + 0 = 5,500	—	—	5,500	—	5,500
		3) 6,000 + 0 + 0 = 6,000	—	—	6,000	1,200	7,200
4,000	B och C	1) 4,000 + 0 + 0 = 4,000	300	600	4,900	—	4,900
		2) 4,000 + 0 + 0 = 4,000	—	—	4,000	—	4,000
		3) = 2) = 4,000	—	—	4,000	1,200	5,200

¹⁾ $\frac{1}{2}$ mellan 10,000—20,000 kronor; $\frac{1}{4}$ över 20,000 kronor.

²⁾ $\frac{1}{2}$ mellan 5,000, (B- och C-ort), resp. 6,000 kronor (D- och E-ort), 7,000 (F- och G-ort)—12,000 kronor $\frac{1}{4}$ över 12,000 kronor.

³⁾ $\frac{1}{2}$ mellan 6,000, (B- och C-ort), resp. 7,000 kronor (D- och E-ort), 8,000 (F- och G-ort)—12,000 kronor $\frac{1}{4}$ över 12,000 kronor.

⁴⁾ Med dessa inkomstbelopp, som äro uträknade under antagande av ett bilbidrag å 1,200 kronor, skola hädanefter också täckas kontorskostnader och vissa kostnader för semestervikarie m. m. För envar av de blivande 25 länsbesiktningssmännen skulle utöver angivna belopp tillkomma ett årsarvode å 500—1,000 kronor.

12,000 kronor i stället för nuvarande 20,000 kronor och 15,000 kronor enligt de sakkunnigas förslag. Med tillmötesgående av i detta avseende motionsvis gjorda yrkanden vill utskottet tillstyrka, att den gräns, inom vilken avgifterna skola oavkortade få behållas, höjes med 1,000 kronor till 6,000, respektive 7,000 och 8,000 kronor. För besiktningsmän, som hava en uppörd, uppgående till eller överskjutande sistnämnda tre belopp, innebär utskottets förslag en årlig inkomstökning med genomgående 500 kronor i förhållande till departementschefens förslag. I den av departementschefen föreslagna övre gränsen, 12,000 kronor, förutsätter däremot utskottet ingen ändring.

I likhet med de sakkunniga finner utskottet lämpligt, att besiktningsmännen förfoga över *egen automobil*. I sådant syfte vill utskottet tillstyrka att till besiktningsman, som håller sig med egen automobil, må utgå ett årligt bidrag med förslagsvis högst 1,200 kronor.

I vidstående inom utskottet uppgjorda tabell lämnas en jämförande översikt över automobilbesiktningsmännens behållna inkomster vid olika uppördsbelopp. Såsom av tabellen framgår innebär utskottets förslag trots den jämkning uppåt, som av utskottet förutsatts, för besiktningsmän med större uppörd en betydlig inkomstminskning i förhållande till nu gällande grunder. Besiktningsman med en ganska låg uppörd skulle däremot, under förutsättning att han har egen automobil, i stort sett bibehållas vid sin nuvarande inkomst.

Vad angår *ersättning till vikarie* för besiktningsman innebära de nuvarande bestämmelserna, att inflytande avgifter under vikariatstiden vid fall av semester, sjukdom eller ledighet för offentligt uppdrag ej inräknas i den ordinarie besiktningsmannens uppörd. På sätt statsrevisorerna framhållit torde en revision av dessa bestämmelser vara påkallad. I enlighet med de sakkunnigas förslag har departementschefen nu föreslagit, att vid beräkningen av vad som skall inlevereras till statsverket samtliga de å viss besiktningsmannatjänst inflytande och alltså även de av vikarie intjänade avgifterna skola sammanslås. Av den intjänade andelen under vikariatstiden skall vikarien erhålla i arvode hälften, medan den andra hälften skall tillfalla besiktningsmannen under förutsättning att denne utan ersättning tillhandahåller vikarien tjänstelokal, telefon, expeditionsbiträde och skrivmateriel i den omfattning, som erfordras för tjänstens behöriga upprätthållande. Tillhandahållas icke dylika förmåner vikarien, skall vikarie äga behålla två tredjedelar av den behållna andel, som belöper å denne. Dessa regler skulle dock ej gälla vid längre ledighet för besiktningsman än två månader, efter vilken tidrymd väg- och vattenbyggnadsstyrelsen skulle hava att besluta om grunderna för ersättningen.

För egen del vill utskottet ifrågasätta huruvida ej någon jämkning i de sålunda föreslagna bestämmelserna kan vara påkallad. På sätt i en väckt motion framhållits torde dessa normer kunna i vissa fall ställa sig alltför ekonomiskt betungande för en besiktningsman, som är i behov av tjänstledighet.

För att länsstyrelserna bättre skola kunna följa besiktningssverksamheten, enkannerligen statspolisens utökade motorfordonsinspektion, har av departementschefen föreslagits, att i Stockholms stad samt i vart och ett av rikets län skall finnas en *länsbesiktningssman* med ett särskilt årligt arvode av 500 kronor, varvid förutsättes, att särskild ersättning ej skulle utgå för länsbesiktningssmannens resor i denna hans egenskap. De sakkunniga hade föreslagit ett arvode av 1,000 kronor, att utgå efter liknande grund. Med hänsyn till de viktiga administrativa och tekniska uppgifter, som komma att åvila länsbesiktningssmännen, vill utskottet ifrågasätta huruvida ej en jämkning uppåt av arvodet kan vara befogad. Särskilt inom vissa större län, där göromålen kunna väntas bliva mera omfattande, torde skäl föreligga för arvodets avvägning i enlighet med de sakkunnigas förslag.

Vad till sist angår tidpunkten för genomförandet av omorganisationen, vilken tidpunkt i propositionen angivits till den 1 juli 1937, synes denna — med tanke särskilt på den ändring i bostadsförhållandena, denna omorganisation i vissa fall kan medföra — böra framflyttas till den 1 oktober 1937.

I övriga här ej särskilt berörda delar har Kungl. Maj:ts förslag ej givit utskottet anledning till erinran.

Enligt propositionens beräkningar skulle automobilbesiktningssmännens sammanlagda årliga uppbörd uppgå till 1,090,000 kronor. Härav kunde efter avdrag av kostnaderna för bilbesiktningssmännen beräknas uppstå ett överskott på 390,000 kronor, avsett att användas för täckande av viss del av kostnaderna för statspolisen. Genom de av utskottet ifrågasatta ändringarna i departementschefens förslag till besiktningssmannorganisation torde emellertid detta överskott komma att i viss mån minskas. Att siffermässigt angiva denna minskning är vanskligt. Storleken av blivande till statsverket inlevererade överskott är bland annat beroende av det antal besiktningssmän och den ändrade distriktsindelning, som efter en förnyad omprövning kan finnas böra fastställas. Omnämnas må dock, att de av utskottet förutsatta förbättringarna i besiktningssmännens avlöningsförmåner torde få beräknas medföra en sänkning å omkring 100,000 kronor uti uppbördsöverskottet. Denna sänkning skulle dock ej oväsentligt motvägas genom bortfallande av det utgiftsbelopp å 50,000 kronor, som i propositionen beräknats för besiktningssmännens mottagningar å andra platser än stationsorten. Överhuvud måste de föreliggande kalkylerna anses rätt osäkra, då de grundats på 1934 års uppbördssiffror, men avse en organisation, som skall träda i tillämpning först under budgetåret 1937/1938 och som först under budgetåret 1938/1939 kan förutses bliva fullt genomförd.

Under åberopande av vad sålunda anförts får utskottet hemställa,

- a) att riksdagen, i anledning av Kungl. Maj:ts förevarande proposition och med avslag å motionen II: 427, må i skrivelse till Kungl. Maj:t anmäla vad här ovan blivit anført rörande det framlagda förslaget till omläggning av automobilbesiktningssväsendet;

b) att motionerna I: 300, 301 och 302 samt II: 626 må anses besvarade med vad utskottet ovan anfört.

Stockholm den 24 april 1936.

På statsutskottets vägnar:

ANDERS ANDERSON.

Vid förestående ärendes slutbehandling inom utskottet hava närvarit:

från första kammaren: herrar *Carlsson* i Gävle, *Olof Olsson*, *Johansson* i Fredrikslund, *Bergqvist*, *Nilsson* i Gränebo, *Svensson* i Kompersmåla, *Wallis*, *Nylander*, *Nilsson* i Fredriksfält, *Larsson* i Varberg, *Magnusson* och *Bäcklund*, samt

från andra kammaren: herrar *Anderson* i Råstock, *Jansson*, *Strindlund*, *Holmgren*, *Andersson* i Höör, *Persson* i Falla, *Svensson* i Grönvik, *Andersson* i Prästbol, *Norling*, *Olofsson* i Digernäs, *Isacsson* och *Olsson* i Staxäng.

Reservationer:

1) i fråga om *flygande besiktningar* (sid. 5—7: »Det synes utskottet lämpligt — — — givna förelägganden.») av herrar *Strindlund*, *Svensson* i Grönvik och *Olsson* i Staxäng, vilka ansett, att utskottets yttrande i denna del bort hava följande lydelse:

»Utskottet kan dock icke finna lämpligt, att statspoliskåren vid sin trafikkontroll ute på vägarna erhåller behörighet att jämsides med uppsikten över motorfordonens framförande, förarnas nykterhet och formella behörighet o. s. v. även öva tillsyn över själva motorfordonen. Någon utökning av den befogenhet, som för närvarande tillkommer statspolisen, bör sålunda icke ifrågakomma.»

2) i fråga om *periodisk efterbesiktning* (sid. 7: »För närvarande gäller — — — befinnas erforderliga.»)

dels av herrar *Nylander*, *Strindlund*, *Svensson* i Grönvik och *Olsson* i Staxäng, vilka ansett, att utskottets yttrande i denna del bort hava följande lydelse:

»För närvarande gäller — — — alldeles särskilt behövligen, varjämte gjorts gällande att en flygande besiktning, även bedriven i mångfaldigt större omfattning än hitintills, icke kunde antagas få samma värde som de nuvarande obligatoriska efterbesiktningarna av trafikbilarna, av vilka åtskilliga kanske aldrig skulle komma att underkastas någon inspektionsförrättning.

Utskottet delar de i motionerna framförda farhågorna att de periodiska efterbesiktningarna icke lämpligen kunna ersättas enbart genom utökad flygande besiktning, och har härvid särskilt beaktat de svårigheter, som måste föreligga i de större städerna att under livlig gatutrafik verkställa tekniska

undersökningar av motorfordonen. Utskottet vill fördenskull uttala sig för bibehållandet av de periodiska efterbesiktningarna för lastautomobiler i yrkesmässig trafik.»

dels ock av herr *Holmgren*, som ansett, att det periodiska besiknings-tvånget icke borde borttagas för lastfordonens del;

3) i fråga om *bilbesiktningsmännens inkomster* och ersättning för *egen automobil* (sid. 8 och 9: »Med avseende å — — — nuvarande inkomst.») av herrar *Olof Olsson*, *Bäcklund*, *Andersson* i *Prästbol* och *Norling*, vilka ansett, att utskottets yttrande i dessa delar bort hava följande lydelse:

»Beträffande grunderna för den allmänna gottgörelsen till bilbesiktningsmännen ansluter sig utskottet till det i propositionen framlagda förslaget. I likhet med departementschefen finner utskottet någon ersättning för egen automobil icke böra utgå till bilbesiktningsman.»